

نام آزمون:

مدرس: دکتر بهمن علامی

رضا واثقی

فارسی ۱

فصل دوم: (ادبیات سفر و زندگی) * سفر به بصره * قلمرو فکری (قرابت معنایی)

۱ کدام بیت با عبارت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

«تا روزی خدا تمام نشده، به در خانه دیگری نروم»

متوسط - قلم چی - ۱۳۹۸

۱ که را خانه آباد و همخوابه دوست	خدا را به رحمت نظر سوی اوست
۲ از خدا این و آن طلب چه کنی؟	از خدا جز خدا چه می جویی؟
۳ گر گدایی کنی از درگه او کن باری	که گدایان درش را سر سلطانی نیست
۴ مرغ مألوف که با خانه خدا انس گرفت	گر به سنگش بزنی جای دگر می نرود

قلمرو زبانی

۲ در عبارت زیر چند واژه غیر ساده هست؟

«این سراینده قرن پنجم، در سفرنامه خود که «خاطره نگاشت» است، با گزارش احوال خویش و شرح رخدادهای روزگار، ما را به سفر در دل تاریخ می برد.»

متوسط - قلم چی - ۱۳۹۸

- ۱ هفت تا ۲ شش تا ۳ پنج تا ۴ چهار تا

قلمرو فکری (قرابت معنایی)

۳ مفهوم عبارت «به شدتی که از روزگار پیش آید، نباید نالید و و از فضل و رحمت کردگار ناامید نباید شد» در کدام موارد

دیده می شود؟

سخت - تالیفی متنا - ۱۳۹۸

- الف) نیست روشن گهر از سختی دوران دلتنگ
ب) بیش از این سختی مکن با کار دشوارم بساز
ج) با درد صبر کن که دوایی فرستمت
د) از شب بخت سیاهم صبح امیدی نزا
ه) بسا محنت که دولت آخر اوست
- ۱ د - ب ۲ د - ج ۳ ب - الف ۴ ج - ه

mydars

اپلیکیشن آموزشی مای درس

۱۰ نوع فعل «شد» در مصراع «از سر پیمان برفت با سر پیمانه شد» با مفهوم واژهٔ ردیف در کدام گزینه یکسان است؟

آسان- قلم چی- ۱۳۹۸

۱ ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد	چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد
۲ رقیب آزارها فرمود و جای آشتی نگذاشت	مگر آه سحرخیزان سوی گردون نخواهد شد
۳ مرا روز ازل کاری به جز رندی نفرمودند	هر آن قسمت که آن جا رفت، از آن افزون نخواهد شد
۴ مطربا مجلس انس است غزل خوان و سرود	چند گویی که چنین است و چنان خواهد شد

قلمرو فکری (قرابت معنایی)

۱۱ بیت کدام گزینه با دیگر ابیات قرابت معنایی ندارد؟

متوسط- قلم چی- ۱۳۹۸

۱ ای دل غم جهان مخور این نیز بگذرد	دنيا چو هست بر گذر این نیز بگذرد
۲ روزگار طرب و نوبت غم می گذرد	ماتم و سور جهان زود ز هم می گذرد
۳ عمر شیرین گذرانیم به تلخی لیکن	نبود عمر که بی صحبت جانان گذرد
۴ تو مپندار که دوران همه یکسان گذرد	گاه در وصل و گهی در غم هجران گذرد

قلمرو زبانی

۱۲ بخش مشخص شدهٔ گزینهٔ ، رکن متفاوتی از ارکان تشبیهی در آن بیت است.

سخت- قلم چی- ۱۳۹۸

۱ روز و شب در صحن میدان تماش	بر کمیت خامه جولان می زنم ثنا
۲ مورم و گر لطف او باشد رفیق	تاخت بر ملک سلیمان می زنم من
۳ آه از دمی که تنها با داغ او چو لاله	در خون نشسته باشم چون باد رفته باشد او
۴ خونش به تیغ حسرت یا رب حلال بادا	صیدی که از کمندت آزاد رفته باشد تیغ

۱۳ در کدام گزینه یک مفعول و سه معطوف به مفعول وجود دارد؟

سخت- تالیفی منتهای- ۱۳۹۸

۱ دوش مرغی به صبح می نالید	عقل و صبرم ببرد و طاقت و هوش
۲ یکی از دوستان مخلص را	مگر آواز من رسید به گوش
۳ گفت باور نداشتم که تو را	بانگ مرغی چنین کند مدهوش
۴ گفتم این شرط آدمیت نیست	مرغ تسبیح گوی و من خاموش

۱۴ همهٔ گزینه‌ها به جز درست معنا شده‌اند.

متوسط- تالیفی منتهای- ۱۳۹۸

۱ در رفتن: فرار کردن	۲ اندر ماندن: عاجز شدن	۳ رقعته: نامه کوتاه	۴ فرج: رهایی

۱۵ فعل مشخص شده در کدام گزینه بر معنای استمرار دلالت دارد؟

سخت- تالیفی منتهای- ۱۳۹۸

۱ از آن جا با خجالت بیرون آمدیم.	۲ ما به گوشه‌ای باز شدیم.
۳ قیاس کند که مرا اهلیت چیست.	۴ او را با وزیر صحبتی بودی.

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۱۶) معنای «برنشین» در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ به یک معناست.

- ۱) بر این بارهٔ گام زن برنشین
- ۲) برنشین ای عزم و منشین ای امید
- ۳) بدو گفت: خیز اسب من برنشین
- ۴) مردی را با اسب نزدیک من فرستاد که چنان که هستی برنشین و نزدیک من آی
- که زیر تو اندر نوردد زمین
- کز رسولانش پیاپی شد نوید
- که پوشد ز بهر تو خفتان کین

۱۷) در گروه کلمات زیر چند واژه با املائی غلط وجود دارد؟

(قیاس و سنجش)، (دلّاک و قیّم)، (مقصود و قرض)، (رقعه و نامه)، (مسلخ و رختکن)، (گزاردن و اجازه دادن)، (برپای خواستن)، (فراغ و آسایش)

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) دو
- ۲) سه
- ۳) چهار
- ۴) پنج

متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۱۸) املائی کدام گزینه با توجه به معنای آن نادرست است؟

- ۱) فراغ: دوری
- ۲) قربت: نزدیکی
- ۳) تسلی: آرامش
- ۴) مسلخ: رختکن

متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۱۹) در کدام بیت غلط املائی دیده می‌شود؟

- ۱) شب فراغ نخواهم دواج دیا را
- ۲) دید شخصی فاضلی پر مایه‌ای
- ۳) وجه خدا اگر شودت منظر نظر
- ۴) در کف شیر نر خونخواره‌ای
- که شب دراز بود خوابگاه تنها را
- آفتابی در میان سایه‌ای
- زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی
- غیر تسلیم و رضا کو چاره‌ای؟

قلمرو فکری (قرابت معنایی)

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۲۰) معنی کدام گزینه اشتباه نوشته شده است؟

- ۱) مُکاری از ما سی دینار مغربی می‌خواست: کرایه‌دهندهٔ اسب و شتر از ما سی دینار مغرب طلبکار بود.
- ۲) وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند: دست‌تنگ بود و نمی‌توانست من را کمکی کند.
- ۳) شوخ از خود باز کنیم: چرک و کثافت تنمان را بشوئیم.
- ۴) قیّم و دلاک آمدند و خدمت کردند: کارگران حمام به خدمت ما رسیدند و مشغول به کار شدند.

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۲۱) بیت «برو شادی کن ای یار دل افروز غم فردا نشاید خورد امروز» با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

- ۱) بگذشت دی به شادی، امروز نامرادی
- ۲) غم فردا تو را امروز باید
- ۳) برو ای یار این سرّ را نگه دار
- ۴) حالی امروز را غنیمت دان
- آری نه کارها را دایم مراد باشد
- دلت از خوف آن جا نسوز باشد
- مگو اسرار یزدانی به اغیار
- دی گذشت و نیامده فردا

۲۲) باتوجه به خصوصیات وزیر ملک اهواز در عبارت زیر، کدام گزینه با ویژگی‌های اخلاقی وی هم‌خوانی ندارد؟

متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

مردی اهل و ادیب و فاضل و نیکو منظر و متواضع دیدم و متدین و خوش سخن.

- ۱) شب‌نم به آفتاب رسید از فروتنی
- ۲) مرد دین‌دار همچین باشد
- ۳) تنم را در قناعت زنده دل دار
- ۴) قنّاد نیستم ولی اندر مذاق خلق
- ۵) افتاده شو مگر تو هم از خاک بر شوی
- ۶) کز برون وز درونش، دین باشد
- ۷) مزاجم را به طاعت معتدل دار
- ۸) شیرین سخن به است ز قند مکرّم

متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۲۳) معنای نوشته شده در مقابل کدام عبارت صحیح است؟

- ۱) وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند: آن منزل کوچک بود و به درد ما نمی‌خورد.
- ۲) ما آنانیم که پلاس پاره‌ها بر پشت بسته بودیم: ما همان افرادی هستیم که لباس‌هایمان را از پشت به تن کرده بودیم.
- ۳) ما را به انعام و اکرام به راه دریا گسیل کرد: ما را با نعمت و احترام از راه دریا روانه کرد.
- ۴) سه ماه بود که موی سر باز نکرده بودیم: سه ماه بود که موی سرمان را کسی ندیده بود.

قلمرو زبانی

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۲۴) در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینه غلط املایی وجود دارد.

- ۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراغ
- ۲) در مسلخ عشق جز نکو را نکشند
- ۳) دین و دل بردند و قصد جان کنند
- ۴) بی‌معرفت مباحش که در من یزید عشق
- ۵) تا بگویم شرح درد اشتیاق
- ۶) لاغرصفتان زشت خو را نکشند
- ۷) القیاس از جوز خوبان القیاس
- ۸) اهل نذر حکایت دل خوش ادا کنند

آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۲۵) واژه‌ای به معنای «طمعکار» با کدام املا درست است؟

- ۱) مولج
- ۲) مولج
- ۳) موله
- ۴) مولعه

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۲۶) در کدام بیت غلط املایی دیده می‌شود؟

- ۱) غم غریبی و غربت چو بر نمی‌تابم
- ۲) روزی ز سر سنگ عقابی به هوا خواست
- ۳) چون غرض آمد هنر پوشیده شد
- ۴) قضا چون ز گردون فروهشت پر
- ۵) به شهر خود روم و شهریار خود باشم
- ۶) اندر طلب طعمه پر وبال بیاراست
- ۷) صد حجاب از دل به سوی دیده شد
- ۸) همه عاقلان کور گردند و کر

۲۷) در عبارت زیر املائی کدام واژه نادرست است؟

«چون به بصره رسیدیم از شدّت برهنه‌گی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم و سه ماه بود که موی سر باز نکرده بودیم»

آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) برهنه‌گی
- ۲) عاجزی
- ۳) بصره
- ۴) دیوانگان

۲۸) در عبارت «هر که به نام فریفته شود به نان اندر ماند» واژه‌های «نام» و «اندر ماند» به چه معنا آمده‌اند؟

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) اسم - گرفتار شود
- ۲) شهرت - ناتوان شود
- ۳) آوازه - بماند
- ۴) نوا - عاجز شود

درس سوم - فارسی دهم

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۲۹ در کدام بیت غلط املائی وجود دارد؟

- ۱) فارق از خود شدم و کوس انا الحق بزدم
 - ۲) از جای چو مار حلقه برجست
 - ۳) سینه مالامال درد است ای رفیقان مرهمی
 - ۴) عمری ز پی کام دل و راحت تن
- همچو منصور خریدار سر دار شدم
در حلقه زلف کعبه زد دست
دل ز تنهایی به جان آمد خدا را همدمی
گشتیم و ندیدیم جز از رنج و محن

۳۰ نقش ضمیر مشخص شده در عبارت زیر چیست؟

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

«گفتمش آن چه حالت بود؟ گفت: بلبلان را دیدیم که به نالش درآمده بودند.»

- ۱) متمم
- ۲) مضاف الیه
- ۳) مفعول
- ۴) مسند

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۳۱ واژه مشخص شده در کدام گزینه فعل اسنادی نیست؟

- ۱) روز سیوم به مجلس وزیر شدیم.
- ۲) این جوانان آناناند که فلان روز ما ایشان را در حمام نگذاشتیم.
- ۳) آن مرد خجل شد و عذر ما خواست.
- ۴) چنان که هستی بر نشین و نزدیک من آی.

۳۲ نقش دستوری واژه مشخص شده در عبارت «بفرمود تا بدو دادند و مرا از آن رنج آزاد کردند» چیست؟

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) قید
- ۲) مسند
- ۳) مفعول
- ۴) صفت

متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۳۳ در کدام گزینه واژه «مرکب» نیامده است؟

- ۱) دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.
- ۲) در حال سی دینار فرستاد که این را به بهای تن جامه بدهید.
- ۳) گرمابه بان و هر که آنجا بودند، همه بر پای خاستند.
- ۴) مردی اهل و ادیب و نیکو منظر و متواضع دیدم.

متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۳۴ واژه مشخص شده در کدام گزینه قید است؟

- ۱) گمان بردند که ما زبان ایشان ندانیم.
- ۲) ما آنانیم که پلاس پاره‌ها بر پشت بسته بودیم.
- ۳) آن مرد خجل شد و عذرها خواست.
- ۴) در حال سی دینار فرستاد که این را به بهای تن جامه بدهید.

آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۳۵ کدام واژه به معنای «رختکن حمام» است؟

- ۱) ایوان
- ۲) سرسرا
- ۳) مسلخ
- ۴) پیش خانه

آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

۳۶ در عبارت «گفتم: اکنون که ما را در حمام گذارد؟» واژه «گذارد» به چه معناست؟

- ۱) قرار دادن
- ۲) نهادن
- ۳) به جا آوردن
- ۴) اجازه ورود دادن

درس سوم - فارسی دهم

۳۷) معنی درست واژه‌های «دلاک - برنشین - باز شدن - لنگ» در کدام گزینه آمده است؟ سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) کیسه کش - بنشین - رفتن - ناتوان
 ۲) کیسه کش - سوار شو - رفتن - ازار
 ۳) مشت و مال‌دهنده - سوار شو - گشودن - پارچه حمام
 ۴) کیسه کش - بنشین - رفتن - عاجز

۳۸) در عبارت زیر معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«درمکی چند سیاه در کاغذی کردم که به گرمابه بان دهم تا باشد که ما را دمکی زیادت تر در گرمابه متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸ بگذارد تا شوخ از خود باز کنیم»

- ۱) دم دمی مزج - بذله گو
 ۲) دقیقه‌ای - ظریف
 ۳) لحظه‌ای - چرک
 ۴) ثانیه‌ای - ظرافت

۳۹) در عبارت «قیاس کند تا مرا اهلیت چیست» واژه «قیاس» دقیقاً به چه معناست؟ آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) سنجش
 ۲) دادخواهی
 ۳) مقایسه
 ۴) اندازه

۴۰) عبارت «کیسه‌ای که معمولاً از پشم درست می‌شود و شامل دو جیب است» معنای کدام واژه است؟ متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) پلاس
 ۲) ازار
 ۳) خورجین
 ۴) درّاعه

۴۱) در عبارت «به شدتی که از روزگار رسد نومید نباید بود» واژه «شدت» به چه معناست؟ آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) حرارت
 ۲) سختی
 ۳) زیادی
 ۴) گستردگی

۴۲) در کدام گزینه «ک» تصغیر به کار نرفته است؟ آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) خورجینکی بود که کتاب در آن می‌نهادم.
 ۲) باشد که ما را دمکی زیادت در گرمابه گذارد.
 ۳) چون آن درمک‌ها پیش او نهادم در مانگریست.
 ۴) کودکان بر در گرمابه بازی می‌کردند.

۴۳) در کدام گزینه جایگاه صفت و موصوف عوض شده است؟ متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) از بهای آن درمکی چند، سیاه در کاغذ کردم.
 ۲) فضل داشت از شعر و ادب و هم گرمی تمام.
 ۳) دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.
 ۴) در حال سی دینار فرستاد که این را به بهای تن جامه بدهید.

۴۴) در کدام گزینه فعل دعایی نیامده است؟ آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) خدای همه بندگان خود را از عذاب و قرض و دین فرج دهد.
 ۲) خدای از آزاد مردان خشنود باد.
 ۳) ما را به انعام و اکرام به راه دریا گسیل کرد.
 ۴) معشوقه به سامان شد تا باد چنین بادا

۴۵) فعل مشخص شده در کدام گزینه «مضارع اخباری» است؟ متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) عذری خواستم و گفتم بعد از این به خدمت رسم.
 ۲) وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.
 ۳) نگذاشت که ما به گرمابه در رویم.
 ۴) سنگ می‌انداختند و بانگ می‌کردند.

۴۶) معنای واژه‌های «رقعه - مولع - اهلیت - نوال» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟ متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) نامه - آزمند - لیاقت - بخشش‌ها
۲) نوشته - ثروتمند - شایستگی - ناله‌ها
۳) نوشته - طمعکار - ثروتمندی - نوعی ساز
۴) نامه - پی در پی - لیاقت - عطاها

۴۷) در عبارت «مُکاری از من سی دینار مغربی می‌خواست» واژه «مُکاری» به چه معناست؟ آسان - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) حيله گر
۲) کرایه‌دهندهٔ اسب یا شتر
۳) زورگیر
۴) مکار

۴۸) در عبارت «و این مرد پارسی دست‌تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند» واژه‌های متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸ مشخص شده به ترتیب به چه معنا هستند؟

- ۱) پهنا - آبادانی
۲) سرمایه - آبادی
۳) توانایی مالی - رسیدگی
۴) عمق - سازندگی

۴۹) در بیت زیر واژه‌های مشخص شده به ترتیب به چه معناست؟

«ای گدایان خرابات خدا یار شماست چشم انعام مدارید ز انعامی چند» سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) نعمت‌ها - پاداش‌ها
۲) پاداش - چارپایان
۳) پاداش - نعمت‌ها
۴) پاداش‌ها - برکت‌ها

۵۰) «رفتن نه به شتاب و نه نرم» تعریف کدام واژه است؟ سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) برنشستن
۲) تاختن
۳) به تک ایستادن
۴) پویدن

۵۱) معنای دقیق عبارت دعایی «عم نواله» به چه معناست؟ متوسط - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) لطف تو عمومیت داشته باشد
۲) لطف و بخشش او فراگیر باشد
۳) لطف تو شامل حال ما شود
۴) نواختن او شامل حال ما شود

۵۲) در عبارت دعایی «بحق الحق و اهله» کدام واژه در معنای مجازی «خداوند» به کار رفته است؟ سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) حق اول
۲) حق دوم
۳) اهل
۴) ضمیر «ه» در «اهله»

۵۳) بیت زیر را کدام واژه کامل می‌کند؟

«در این دو هفته که این چمن شده‌ای» متوسط - قلم چی - ۱۳۹۸

- ۱) کرای
۲) دلاک
۳) میراب
۴) رقعہ

۵۴) در عبارت زیر به ترتیب نقش دستوری واژه «وزیر» و واژهٔ مصدر کدام است؟

«چون وزیر بشنید، مردی را با اسبی نزدیک من فرستاد که «چنان که هستی برنشین و نزدیک من آی». من از بدحالی و برهنگی، شرم داشتم و رفتن مناسب ندیدم.» متوسط - قلم چی - ۱۳۹۸

- ۱) متمم، مفعول
۲) متمم، نهاد
۳) نهاد، مفعول
۴) نهاد، نهاد

قلمرو فکری (قرابت معنایی)

۵۵) مفهوم بیت «چنین است رسم سرای درشت گهی پشت به زین و گهی زین به پشت» در کدام گزینه ذکر نشده است؟
سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۸

- ۱) مرا ز بخت همی گل شکفتی از بر گل به غیر خار نروید کنونم از بر خار
- ۲) آن روزگار کو، که مرا یار یار بود دل بر کنار از این غم و او بر کنار بود
- ۳) شد اوج وصل بر من مسکین حفیض (پستی) هجر دیشب سپهر بودم و امشب زمین شدم
- ۴) شب صحبت غنیمت دان که بعد از روزگار ما بسی گردش کند گردون، بسی لیل و نهار آرد

قلمرو ادبی (آرایه های ادبی)

۵۶) کدام بیت با عبارت زیر ارتباط معنایی کمتری دارد؟
«به شدتی که از روزگار پیش آمید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار ناامید نباید شد.»
آسان - قلم چی - ۱۳۹۸

- ۱) چو در کار خدا چون و چرا نیست امید از حق بریدن هم روا نیست
- ۲) یا ملاذالمسلمین در کفر عصیان مانده ام از خداوندم امید رحمت و چشم عطاست
- ۳) همگی وبالم از تو به خدا بنالم از تو بنشان تکبرش را تو خدا به کبریایی
- ۴) هر کس به هر گروهی دارد امید چیزی ما را امیدگاهی غیر از خدا نباشد

قلمرو زبانی

۵۷) جدول زیر را کامل کنید.

واژه	مترادف	هم خانواده
گرم		
انعام		
فراغ		

متوسط - تمرین های کتاب - ۳۳

۵۸) در زبان فارسی، کلمه ای اهمیت املائی بیش تری دارد که یک یا چند حرف از حروف شش گانه ی زیر در آن باشد. اکنون از متن درس، واژه هایی که این نشانه ها در آن به کار رفته اند را بیابید و بنویسید.

ع، ع	ت، ط	ح، ه	ذ، ز، ض، ظ	ث، س، ص	غ، ق
.....
.....

متوسط - تمرین های کتاب - ۳۳

تحلیل و تاریخ ادبیات

۵۹) با استدلال بیان کنید درس «سفر به بصره»، سفرنامه است یا زندگی نامه؟
متوسط - تمرین های کتاب - ۳۴

اپلیکیشن آموزشی مای درس

قلمرو فکری (قرابت معنایی)

- ۶۰) معنا و مفهوم عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید.
 - دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.
 - چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست.
 متوسط - تمرین‌های کتاب - ۳۴

قلمرو زبانی

۶۱) هر یک از واژه‌های ستون «الف» را به معنی آن در ستون «ب» وصل کنید.

الف	ب
☐ رُقعه	☐ رسیدگی
☐ مرمت	☐ چرک
☐ شوخ	☐ آسایش
☐ فراغ	☐ آشپزخانه
☐ مطبخ	☐ نامه

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۷

۶۲) معنی درست هر واژه را انتخاب کنید.

- الف) فراغ: ۱ - دوری ۲ - آسایش
 ب) گسیل کردن: ۱ - روانه کردن ۲ - شکستن
 پ) انعام: ۱ - چهارپایان ۲ - نعمت بخشیدن
 ت) مسلخ: ۱ - آشپزخانه ۲ - رخت‌کن حمام

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۷

۶۳)

درستی یا نادرستی معنی واژه‌های زیر را مشخص کنید و در صورت نادرستی معنی آن را بنویسید.

درست	نادرست	معنی درست
☐	☐	الف) شوخ: آلودگی
☐	☐	ب) تازی: فارس
☐	☐	پ) خورجینک: خورجین بزرگ
☐	☐	ت) نیکو منظر: زیبا رو
☐	☐	ث) رُقعه: نامه
☐	☐	ج) فراغ: جدایی

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۷

۶۴) در میان واژه‌های زیر، چهار غلط املایی وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و درست هر یک را در جاهای خالی بنویسید.
 «برهنگی و عاجزی - وسعت و تنگ‌دستی - مصلخ گرمابه - رغه و نامه - فازل و ادیب - پلاس پاره - عذر خاستن - تبارک و تعالی»

- ۱ - ۲ - ۳ - ۴ -

سخت - تالیفی منتا - ۱۳۹۷

۶۵) در هر عبارت، یک غلط املائی وجود دارد؛ آن را پیدا و اصلاح کنید.

الف) هر یک لُنگی کهنه پوشیده بودیم و پلاص پاره‌ای در پشت بسته از سرما (.....)

ب) به تعجّب در کار دنیامی نگریم و مُکاری از ماسی دینار مقربی می خواست و هیچ چاره ندانستیم. (.....)

پ) قرض من دو چیز بود: یکی بی‌نوایی؛ دویم گفتم همانا او را تصوّر شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیادت. (.....)

ت) همه بر پای خواسته بودند و نمی‌نشستند، تا ما جامه پوشیدیم و بیرون آمدیم. (.....)

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

۶۶) با توجّه به معنی، املائی درست را انتخاب کنید.

الف) هدف: ۱ - قرض ○ ۲ - غرض ○ ب) آسایش: ۱ - فراق ○ ۲ - فراغ ○

پ) بلندشده: ۱ - خواسته ○ ۲ - خاسته ○ ت) لباس: ۱ - جامه ○ ۲ - جامع ○

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

۶۷) در شعر زیر، سه غلط املائی وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و درست هر یک را در جاهای خالی بنویسید.

«دوش مرغی به صبح می‌نالید عقل و صبرم ببرد و تاقت و هوش
یکی از دوستان مخلص را مگر آواز من رسید به گوش
گفت باور نداشتم که تو را بانگ مرغی چنین کند مدحوش
گفتم این شرط آدمیت نیست مرغ تسبیح گوی و من خاموش»

۱ - ۲ - ۳ -

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

۶۸) برای هر واژه، دو هم‌خانواده بنویسید.

الف) فراغ: / ب) انعام: /

پ) اکرام: / ت) عاجز: /

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

۶۹) واژه ناهم‌خانواده را در هر گروه مشخص کنید.

الف) حاضر، حضور، ظهر، محضور

ب) فارغ، فراغت، فراغ، فروغ

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

۷۰) کاربرد معنایی پسوند «ک» در واژه‌های زیر چیست؟

پيامک / ميدانک

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی)

۷۱) ارکان تشبیه را در عبارت زیر، مشخص کنید.

«چون به بصره رسیدیم، از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم.»

مشبّه: مشبّه‌به: وجه‌شبهه: ادات تشبیه:

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

mydars

اپلیکیشن آموزشی مای درس

۷۲) نوع حرف «را» در هر یک از بیت‌های زیر چیست؟

الف) یکی از دوستان مخلص را مگر آواز من رسید به گوش
ب) گفت باور نداشتم که تو را بانگ مرغی چنین کند مدهوش

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

۷۳) «مجاز» را در عبارت زیر مشخص کنید.

«شوریده‌ای که در آن سفر همراه ما بود نعره‌ای برآورد و راه بیابان گرفت و یک نفس آرام نیافت»

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

۷۴) آرایه‌های ادبی «تلمیح» و «تشخیص» را در بیت زیر پیدا کنید.

«گفتم این شرط آدمیت نیست مرغ تسبیح گوی و من خاموش»

تلمیح: تشخیص:

سخت - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

قلمرو فکری (قرابت معنایی)

۷۵) حکایت «شبی در کاروان» چه نکته‌ای را بیان می‌کند؟

آسان - تالیفی منّا - ۱۳۹۷

پاسخنامه تشریحی

۱) در این گزینه مانند بیت مورد سؤال سخن از خواستن حاجت و نیاز از بارگاه باری تعالی مطرح شده است در گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: رحمت خدا شامل حال بندگان مقرب است.

گزینه ۲: طلب کردن و نزدیک شدن به خداوند (تقرب)

گزینه ۴: بنده فقط و فقط به بارگاه الهی مایل است (سخن از نیاز نیست).

۲) واژه‌های غیرساده: سراینده / سفرنامه / خاطره‌نگاشت / گزارش / رخداد / روزگار

واژه‌های غیرساده یا مرکب هستند (سفرنامه - خاطره‌نگاشت / رخداد) و یا وندی (سراینده - گزارش) و یا وندی مرکب که در این عبارت وجود ندارد.

۳) مفهوم سؤال، ناامید نشدن در برابر سختی‌های روزگار و امید داشتن به بهبودی اوضاع به لطف خداوند را مطرح می‌کند. همانطور که دیدید این مفهوم در گزینه‌های (ج - ه) ذکر شده است (تحمل در برابر سختی‌ها و ناامید نشدن)

۴) در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ «تا» در معنای از زمانی که به کار رفته است اما در گزینه ۱ بصورت پرسشی و در معنای چه زمانی استفاده شده است و نشان‌دهنده زمان است.

۵) گزینه ۱: فهمیدن ← فهم

گزینه ۳: آغازیدن ← آغاز / کشیدن ← کش

گزینه ۴: پریدن ← پر

اما گزینه ۲ هیچ بن مضارعی که اسم باشد را ندارد.

شناختن ← شناس / دیدن ← بین / گریستن ← گری / خوردن ← خور / خریدن ← خر

* دقت داشته باشید در این گزینه (خر) آن خرِ الاغ نیست که اسم محسوب شود!!

۶) جمله عربی «عم نواله» به معنای لطفش فراگیر است که در گزینه ۱ با «خدا رزاق بود» متناسب است.

۷) شاعر در ابیات صورت سؤال، عشق را چون مسلخ (کشتارگاه) دانسته است که عاشقان صادق در آن کشته می‌شوند.

۸) واژگان کلیدی این سؤال: رقع و مرمت می‌باشند. توجه شود که توفیع به معنای امضا و مرورت به معنای مردانگی است.

۹) ۱ - مستقلات ← مستغلات

۲ - فراق ← فراغت

۱۰) فعل «شد» در متن صورت سؤال و گزینه «۲»، به معنای «رفت» است؛ ولی در سایر گزینه‌ها مفهوم اسنادی دارد.

۱۱) در گزینه‌های دیگر سخن از گذشتن غم و شادی روزگار است اما در این گزینه سخن از تلخی و ناگواری روزگار و عمر است.

۱۲) در گزینه‌های دیگر واژه به کار رفته «مشبه» است اما در گزینه ۴ واژه «تیغ» مشبه به است.

۱۳) «عقل، صبر، طاقت و هوش» [عقل را مفعول می گیریم و کلمات دیگر معطوف به مفعول هستند]. ۱ ۲ ۳ ۴

۱۴) «در رفتن» به معنای «وارد شدن» است. ۱ ۲ ۳ ۴

۱۵) در گذشته نشانه استمرار «می» گاه به صورت «ی» و در پایان فعل می آمده است. (شبه فعل دوم شخص مفرد)

در مثال زیر مشخص است که فعل سوم شخص مشخص است و مخاطب نیست.

هر صبح شاه به شکار رفتی: می رفت

۱۶) در سایر گزینه ها این واژه در معنای سوار شدن بر اسب است اما در این گزینه به معنای «نشستن» است. ۱ ۲ ۳ ۴

۱۷) غلط های املائی: قرض ← غرض / گزاردن ← گذاردن / خواستن ← خاستن ۱ ۲ ۳ ۴

۱۸) فراغ ← فراق ۱ ۲ ۳ ۴

۱۹) فراغ ← فراق ۱ ۲ ۳ ۴

۲۰) معنای درست گزینه ۴: کارگران حمام آمدند و در برابر ما تعظیم کردند. ۱ ۲ ۳ ۴

۲۱) مفهوم صورت سؤال لذت بردن از لحظات زندگی و عدم ناراحتی از مشکلات آینده است که در گزینه ۴ نیز

این مفهوم به وضوح مشخص است.

مفهوم گزینه های دیگر:

۱- انسان همیشه کارهایش موافق و به مرادش نیست.

۲- نگران بودن از آینده و مشکلات احتمالی.

۳- سر پوشی و حفظ اسرار الهی در سینه.

۲۲) در مفهوم سؤال صفات وزیر ملک اهواز اینگونه ذکر شده است:

شایسته، ادیب، عالم، خوش چهره و فروتن و دیندار و شیرین سخن

تمام صفات فوق در گزینه های ۱ و ۲ و ۴ دیده می شود. گزینه ۱ در مورد فروتنی، گزینه ۲ در مورد دینداری و گزینه ۴ در مورد

شیرین سخنی اش اما با دقت در گزینه ۳ می بینیم که شاعر طلب عنایت از خداوند را دارد برای دینداری نه اینکه فرد دین داری است.

۲۳) معنای صحیح گزینه های غلط: ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه ۱: فقیر بود و نمی توانست کمک مالی به من بدهد.

گزینه ۲: ما همان ها هستیم که لباس های بی ارزش و کهنه بر تن کرده بودیم.

گزینه ۴: سه ماه بود که موی سرمان را نشسته بودیم (حمام نرفته بودیم).

۲۴) غلط های املائی: فراغ ← فراق / القیاس ← الغیاث / نذر ← نظر ۱ ۲ ۳ ۴

۲۵) «مولع» از «ولع» می آید بنابراین با این املا درست است. ۱ ۲ ۳ ۴

۲۶) خواست ← خاست ۱ ۲ ۳ ۴

۲۷) برهنه گی ← برهنگی ۱ ۲ ۳ ۴

۲۸) «نام» به معنای «شهرت» است و «اندر ماندن» به معنای «محتاج و ناتوان شدن» است. ۱ ۲ ۳ ۴

۲۹) فارغ با این املا به معنای «آسوده» است و برای این سؤال درست است. ۱ ۲ ۳ ۴

۳۰) ضمائر متصل «م، ت، ش، مان، تان، شان» را نباید با شناسه های «م، ی، د، ید، ند» اشتباه

گرفت. این ضمائر امروزه فقط به اسم می چسبند و نقش مضاف الیه می گیرند. اما در گذشته گاه به فعل نیز می چسبیدند و نقش های

مفعولی، متممی و مفعولی می گیرند. برای تعیین نقش ضمائر متصل باید عبارت یا شعر را به معنای امروزی برگرداند.

گفتیمش آن چه حالت بود؟ ← به او گفتیم آن چه حالت بود؟

همانطور که می‌دانیم «ش» به «او» تبدیل می‌شود که بعد از حرف اضافه آمده است و نقش متمم دارد. توجه: این ضمائر هیچ‌گاه نقش مسند نمی‌گیرند.

۳۱) مصدر شدن گاه در معنای رفتن می‌آمده است و در گزینه های دیگر در معنای اسنادی آمده‌اند. همانطور که در واژه «آمد و شد» به معنای «رفت و آمد» استفاده می‌کنیم.

بشد نیز رُهام با خود و گبر همی گرد رزم اندر آمد به ابر

۳۲) در این جمله‌ها نکته‌ای ظریف وجود دارد و آن اینکه باید توجه کرد که نقش «مسند» فقط با فعل اسنادی نمی‌آید و ممکن است با فعل‌هایی مانند «می‌نامند، می‌پندارند، می‌دانند، کردند و...» نیز بیاید. این جمله‌ها در اصل سه جزئی «با مسند» بوده‌اند «من آزاد هستم» که توسط نقش دیگری چهار جزئی «آن‌ها من را آزاد کردند» شده‌اند.

۳۳) در گزینه ۱ «دست تنگ» و در گزینه ۲ «تن جامه» و در گزینه ۴ «نیکو منظر» مرکب می‌باشد. گزینه ۳ کلمه مرکب ندارد و «گرمابه بان» وندی یا مشتق است.

۳۴) «در حال» به معنای «آنی»، «فوراً» و «همان لحظه» قید می‌باشد.

۳۵) «مسلخ» در گذشته به معنای «رختکن حمام» بوده و اکنون تحوّل معنایی یافته و در معنای «قربانگاه» به کار می‌رود.

۳۶) «که» ضمیر پرسشی است و عبارت مورد نظر: چه کسی به ما اجازه ورود به حمام را می‌دهد.

۳۷) توجه داشته باشید که در گزینه ۳ معنای همه واژه‌ها به جز «باز شدن» درست است.

۳۸) با توجه به معنای واژه «شوخ» فقط این گزینه درست است.

۳۹) قیاس کند: بسنجد، مقایسه کند، بفهمد

۴۰) معنای سایر گزینه‌ها: پلاس: پارچه کهنه و پاره / ازار: لنگ / درّاعه: بالاپوش

۴۱) شدّت: رنج، سختی، بلا

۴۲) توجه شود که «ک» تصغیر می‌تواند معنای «کوچکی» یا «تحقیر و ناچیزی» و یا معنای «محبت و دوست داشتن» داشته باشد. در گزینه ۱ و ۲ معنای کوچکی و کمی و در گزینه ۳ معنای ناچیزی و کم ارزشی دارد.

۴۳) توجه شود که در گزینه ۱ «چند» صفت مبهم می‌باشد که پس از موصوف خود آمده است. در اصل می‌گوئیم «چند درم سیاه...».

۴۴) دهاد، باد و بادا هر سه فعل دعایی هستند.

۴۵) خدمت رسم ← خدمت می‌رسم: مضارع اخباری

مرمتی کند ← مرمتی بکند: مضارع التزامی

در رویم ← برویم: مضارع التزامی

بانگ می‌کردند ← فریاد می‌زدند: ماضی استمراری

۴۶) رقع: نامه / مولع: از «ولع» می‌آید به معنای طمعکار و آزمند / اهلیت: شایستگی و لیاقت / نوال: بخشش و توشه

۴۷) مُکاری از کرایه می‌آید و به همین سبب گزینه ۲ درست است.

۴۸) وسعت: سرمایه و توانایی مالی / مرمت: رسیدگی

۴۹) انعام: نعمت‌ها، پاداش / انعام: چهارپایان

۵۰) برنشستن: سوار شدن / تاختن: به سرعت سوار بر اسب رفتن / به تک ایستادن: شروع به دویدن

mydars

اپلیکیشن آموزشی مای درس

۵۱) با توجه به معنای «نوال» که «لطف و بخشش» است و ضمیر «ه» در این واژه این گزینه درست است. ۱ ۲ ۳ ۴

۵۲) گزینه چهارم نیز به معنای خداوند است اما نه در معنای مجازی. ۱ ۲ ۳ ۴

۵۳) با توجه به مصراع دوم به ویژه واژه «آتش جگر» این گزینه انتخاب می‌شود. شاعر از معشوق می‌خواهد که به عنوان «میرآب» آب بر آتش جگرش بریزد و این آتش را مهار کند. ۱ ۲ ۳ ۴

۵۴) نقش واژه «وزیر» نهاد است / مصدر به کار رفته در عبارت «رفتن» است که نقش آن در جمله مفعول است: رفتن ← رفتن را ۱ ۲ ۳ ۴

۵۵) مفهوم صورت سؤال و گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ از یکسان نبودن شرایط زندگی و بالا و پایین‌های انسان صحبت می‌کند. اما در بیت ۴ می‌گوید قدر هم‌نشینی در کنار معشوق را بدان چرا که روزگار در گذر است. ۱ ۲ ۳ ۴

۵۶) در این گزینه محکوم کردن تکبر و غرور مورد بحث است در حالی که در گزینه‌های دیگر «امید داشتن به خداوند» ذکر شده است. ۱ ۲ ۳ ۴

۵۷)

واژه	مترادف	هم‌خانواده
گرم	بخشش	اکرام
انعام	فضل	نعمت
فراغ	آسایش	فراغت

۵۸)

ع، ه	ت، ط	ح، ه	ذ، ز، ض، ظ	ث، س، ص	غ، ق
ادیب	متواضع، تازی	بها	عذاب، قرض	مسلخ،	کاغذ، فراغ
اعرابی، عذر	اطلاع	حال	فضل، منظر	فصل، بصره	رقعه، قیم

۵۹) سفرنامه است. چون در آن رویدادهای سفر توصیف شده است.

۶۰) تهی دست بود و توان مالی نداشت تا باعث بهبود حال من شود.

وقتی نامه‌ی مرا خواند، به شایستگی من پی برد.

۶۱) رقعه: نامه / مرمت: رسیدگی / شوخ: چرک / فراغ: آسایش / مطبخ: آشپزخانه

۶۲) الف) آسایش / ب) روانه کردن / پ) نعمت بخشیدن / ت) رخت کن حمام

۶۳) الف) درست

ب) نادرست / عرب

پ) نادرست / خورجین کوچک

ت) درست

ث) درست

ج) نادرست / آسایش

۶۴) مصلخ گرمابه ← مسلخ گرمابه / رغعه و نامه ← رقعه و نامه / فاظل و ادیب ← فاضل و ادیب / عذر خاستن ← عذر خواستن

۶۵) الف) پلاص: پلاس

ب) مقربی: مغربی

پ) قرض: غرض

ت) خواسته: خاسته

mydars

اپلیکیشن آموزشی مای درس

- ۶۶ الف) غرض (ب) فراغ (پ) خاسته (ت) جامه
- ۶۷ ۱ - طاقت / ۲ - مخلص / ۳ - مدهوش
- ۶۸ الف) فارغ / فراغت (ب) منعم / نعیم
پ) کریم / مکرم (ت) معجزه / اعجاز
- ۶۹ الف) ظهر (ب) فروغ
- ۷۰ پسوند «ک» نشانه کوچک ساز واژه است.
- ۷۱ مشبه: ما / مشبه به: دیوانگان / وجه شبه: برهنگی و عاجزی / ادات تشبیه: مانده
- ۷۲ الف) فک اضافه (به گوش یکی از دوستان مخلص)
ب) مفعولی
- ۷۳ «نفس» ← مجاز از «لحظه»
- ۷۴ تلمیح ← آیه «یسبح لله ما فی السموات و ما فی الارض»
تشخیص ← تسبیح گفتن مرغ
- ۷۵ تمام آفریده‌های خداوند، تسبیح او را می‌گویند.

mydars

اپلیکیشن آموزشی مای درس

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴

۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴

۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴
۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴

۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴
۵۱	۱	۲	۳	۴
۵۲	۱	۲	۳	۴
۵۳	۱	۲	۳	۴
۵۴	۱	۲	۳	۴
۵۵	۱	۲	۳	۴
۵۶	۱	۲	۳	۴

mydars

اپلیکیشن آموزشی مای درس